د اسلامي شريعت بشپړتيا او د بدعاتو ستونزې

شیخ محمد بن صالح العثیمین رحمه الله

شركاء التنفيذ:

دار الإسلام   جمعية الربوة   رواد الترجمة   المحتوى الإسلامي

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900
ceo@rabwah.sa
P.O.BOX: 29465
RIYADH: 11557
www.islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَـنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونتوب إليه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له.

وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله، أرسله الله تعالى بالهدى ودين الحق فبلغ الرسالة وأدى الأمانة، ونصح الأمة وجاهد في الله حق جهاده حتى أتاه اليقين

وترك أمته على محجة بيضاء ليلها كنهارها لا يزيغ عنها إلا هالك؛ بيّن فيها ما تحتاجه الأمة في جميع شئونها حتى قال أبو ذر رضي الله عنه:ما ترك النبي صلى الله عليه وسلّم طائراً يقلب جناحيه في السماء إلا ذكر لنا منه علماً.وقال رجل من المشركين لسلمان الفارسي رضي الله عنه: علمكم نبيكم حتى الخراة ـ آداب قضاء الحاجة ـ قال:نعم، لقد نهانا أن نستقبل القبلة بغائط أو بول أو أن نستنجي بأقل من ثلاثة أحجار، أو أن نستنجي باليمين أو أن نستنجي برجيع أو عظم.الله پاك په قرانكريم كې د دين ټول اصول او فروع بيان كړي دي، توحيد او دهغي قسمونه مجلس او دهغي اداب ان تردي چي يو كور ته د داخليدلو اداب يي هم بيان كړي دي، الله پاک فرمايي:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا قِيلَ لَكُمۡ تَفَسَّحُواْ فِى ٱلۡمَجَـٰلِسِ فَٱفۡسَحُواْ يَفۡسَحِ ٱللَّهُ لَكُمۡۖ ... ﴾ [المجادلة: 11]

{اى هغه كسانو ! چي ايمان مو راوړى دى ، چي كله هم درته وويل شي چي پخپلو مجلسونو كې پراخوالى راولئ ، نو پراخوالي راولئ ، الله پاك به مو د پراخوالي په نعمت وناز وي .} (مجادله 11)

او الله پاک وايي:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَدۡخُلُواْ بُيُوتًا غَيۡرَ بُيُوتِكُمۡ حَتَّىٰ تَسۡتَأۡنِسُواْ وَتُسَلِّمُواْ عَلَىٰٓ أَهۡلِهَاۚ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٌ لَّكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَذَكَّرُونَ ٢٧ فَإِن لَّمۡ تَجِدُواْ فِيهَآ أَحَدًا فَلَا تَدۡخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤۡذَنَ لَكُمۡۖ وَإِن قِيلَ لَكُمُ ٱرۡجِعُواْ فَٱرۡجِعُواْۖ هُوَ أَزۡكَىٰ لَكُمۡۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ عَلِيمٞ ٢٨﴾ [النور: 27-28]

{ اى هغه كسانو ! چې ايمان مو راوړى دى ، له خپلو كورنو پرته د هېڅ چا كور ته تر هغه مه د اخليږئ تر څو ورته د خپلو څانونو پيژندګلو ونه كړئ ، او په وسيدونكو باندې مباركه تحيه (سلام) واچوئ ، دغه كار ستاسو لپاره ډېر غوره او پسند دى ، شايد تاسو دا حكم په ياد ولري * او كه وريكې هېڅ څوك ونه مومۍ نو تر هغه پورې له ننوتو څخه ډډه وكړئ تر څو درته اجازت وكړى شي ، او كه درته وويل شول چې له ننوتو څخه بېرته ستانه شئ ، نو بيرته ستانه شئ څكه دغه ستنېدل ستاسو لپاره له بدنامۍ څخه يواځنې لار ده ، او الله پاك ستاسو په عملونو باندې پوهه دى} (نور 27-28)

﴿وَٱلۡقَوَٰعِدُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ ٱلَّٰتِي لَا يَرۡجُونَ نِكَاحٗا فَلَيۡسَ عَلَيۡهِنَّ جُنَاحٌ أَن يَضَعۡنَ ثِيَابَهُنَّ غَيۡرَ مُتَبَرِّجَٰتِۭ بِزِينَةٖۖ ...٦٠﴾ [النور: 60]

{همدغه شان د لباس اداب يې هم بيان كړي دي، الله پاک وايي:ژباړه : هغه بوډې ناځوانه زنانه چې د واده كولو اميد نه ساتي هېڅ ګناه پرې نشته كه د ډول ډال ښودو پرته خپل پړونى كيږدي} (نور 60)

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزۡوَٰجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ يُدۡنِينَ عَلَيۡهِنَّ مِن جَلَٰبِيبِهِنَّۚ ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَن يُعۡرَفۡنَ فَلَا يُؤۡذَيۡنَۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا ٥٩﴾ [الأحزاب: 59]

{ ای نبیخپلو ښځو ته او لوڼو ته او د ټولو مؤمنانو زنانوو ته ووایه چې پخپلو ځانونو
غټې لوپټې (پړوني) اويزان کړئ ، دغه کار دېته زيات نزدې دی چې دغه زنانه ونه
پېژندل شي ، نو دوی به بيا هېڅ څوك نه شي تنګولای ، او الله پاك بښونکی او رحم
والا دی.} (احزاب 59)

﴿... وَلَا يَضۡرِبۡنَ بِأَرۡجُلِهِنَّ لِيُعۡلَمَ مَا يُخۡفِينَ مِن زِينَتِهِنَّۚ ... ٣١﴾ [النور: 31]

{ او دغه زنانه دې خپلې پښې په ځمکه باندې په زوره نه نړدي ، په دې خاطر
چې خپل پټ ښائست خلکو ته وښايي.} (نور 31)

﴿* ... وَلَيۡسَ ٱلۡبِرُّ بِأَن تَأۡتُواْ ٱلۡبُيُوتَ مِن ظُهُورِهَا وَلَٰكِنَّ ٱلۡبِرَّ مَنِ ٱتَّقَىٰۗ وَأۡتُواْ ٱلۡبُيُوتَ
مِنۡ أَبۡوَٰبِهَاۚ ...١٨٩﴾ [البقرة: 189]

{ نېکي دا نه ده چې تاسو کورنو ته له شا څخه راشئ ،بلکې نېکي د هغې چا ده چې
له الله پاك څخه ويريږي اوکورنو ته هم له دروازو له اړخه ننوځي.} (بقره 189)

او داسې نور قراني اياتونه چې دا په ګوته کوي چې اسلامي دين کامل او هر څه ته شامل
دی ، له دغې شموليت له کبله هېڅ راز زيادت ته اړتيا نه لري ، لکه څنګه چې نقصان ته اړتيا
او احتياج نه لري ، په دغې منظور الله پاك د قران کريم په صفت کې فرمايي:

﴿...وَنَزَّلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ تِبۡيَٰنٗا لِّكُلِّ شَيۡءٖ ...﴿٨٩﴾﴾ [النحل: 89]

{او مونږ تا ته داسې كتاب نازل كړى دى چې د هر شي لپاره بيان او څرګندونكى دى.} (نحل 89)،

د دنيا پر مخ داسې هېڅ شى شتون نه لري چې ورته خلك اړين وي مګر د دغې شي يادونه الله پاك په قرانكريم كې نصاً ، يا اشارةً ، او يا هم منطوقاً كړې ده.محترمو ورنو ! څه داسې خلك شته چې هغوى د الله پاك دا قول داسې تعبيروي چې

﴿وَمَا مِن دَآبَّةٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا طَٰٓئِرٖ يَطِيرُ بِجَنَاحَيۡهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمۡثَالُكُمۚ ... ﴿٣٨﴾﴾ [الأنعام: 38]

{د ځمكې پر مخ هېڅ قسم زنده سر نشته او نه مرغۍ شته چې پخپلو وزرونو الوتل كوي مګر دا چې ستاسو په څېر امتونه او ډلې دي ، مونږ په لوح محفوظ كې هېڅ راز نيمګړتياوې نه دي پرېښې} (انعام 38)

دغه ځينې خلك د الله پاك د دغې قول په هكله داسې انګيروي چېمونږ په لوح محفوظ كې هېڅ راز نيمګړتياوې نه دي پرېښېنه مراد قرانكريم دى ، خو ولې سمه او دروسته خبره دا ده چې له دېنه مراد لوح محفوظ دى ، او هغه داسې چې الله پاك د قرانكريم اړوند له نفي څخه هم زياته مبالغه كړې ده ، الله پاك فرمايې: او مونږ تا ته داسې كتاب نازل كړى دى چې د هر شي لپاره بيان او څرګندونكى دى.د الله پاک دغه دغه قول د قران كريم په هكله له دي قول څخه چې.مونږ په لوح محفوظ كې هېڅ راز نيمګړتياوې نه دي پرېښې او بيا به دغه ټول امتونه الله پاك ته راجمع كړى شي نه ډېر واضح او له بيان څخه ډك دى

شايد داسي خلك به هم وي چې دا ګمان به چې که قرانکريم همدغسې له بيان څخه ډك وي نو مونږ به د قرانکريم له کومو اياتونو څخه د روزمره پنځه وخته لمونځونو مواقيت،

وختونه ـ تر لاسه کړو ؟

او ايا همدغه سمه کېداى شي چې دغه عدد مونږ په رښتيا هم لاس ته راوړ ؟سره له دې چې الله پاك فرمايي:ژباړه : او مونږ تا ته داسې کتاب نازل کړى دى چې د هر شي لپاره بيان او څرګندونکى دى.جواب مونږ الله پاك پخپل کتاب کې په دې مکلف کړي يو چې د رسول الله عليه السلام پيروي وکړو ، الله پاك په دغه هکله فرمايي:

﴿مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَۖ ...٨٠﴾ [النساء: 80]

{څوك چې د رسول الله علیه السلام پیروي وکړي نو یقیناً چې هغه د الله پاك پیروي وکړه.} (نساء 80)

﴿... وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمۡ عَنۡهُ فَٱنتَهُواْۚ ...٧﴾ [الحشر: 7]

{چې رسول الله علیه السلام درته هرڅه درکوي هغه واخلئ. عملي کړئ او چې له څه شي مو منعه کوي له هغې نه ځان را وژغورئ.} (حشر 7)

نو هر هغه څه چې وربانديې حديث ښکاره دلالت کوي ، قرانکريم هم وربانديې دلالت کوي ، او هغه دا چې حديث ـ سنت ـ پخپله د وحي يوه نوعه ده ، چې الله پاك رسول كريم علیه السلام ته ښودلې او وربانديې يې نازله كړېده ، په همدغه اړه الله پاك فرمايي:

﴿... وَأَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡحِكۡمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمۡ تَكُن تَعۡلَمُۚ وَكَانَ فَضۡلُ ٱللَّهِ عَلَيۡكَ عَظِيمٗا ١١٣﴾ [النساء: 113]

{او الله پاك په تاباندې كتاب او سنت دواړه نازل كړيدي او په هغه څه يې پوهه كړئ چې مخکې تاته دهغې علم نه وو، او په تا باندي د الله پاک ډير لوي فضل دی.} (نساء 113)

نو له دې اياتونو څخه جوته شوه چې څه شي هم په نبوي حديثونو کې ثابت شي داسې دي لکه ثبوت يې چې په قرانکريم کې راغلی وي.

محترمو ورنو ! ايا دا خبره ستاسو ذهن مني چې نبي عليه السلام له دنيا څخه کوچ کړی دی او دين ورڅخه نيمګړی پاتې دی ؟

نا هيڅکله نا ، بلکې نبي عليه السلام ټول دين مبارك په خپل قول ، او عمل او اقرار کې او يا هم د سوال جواب له لارې خلکو ته په ګوته کړی دی.چې الله پاك به ځينې داسې موقعه د نبي عليه السلام ملګرو ته رابرابروله چې د ديني اړوند چارو کې به يې د مزيد توضيح او بيان لپاره يو بانده چې د نبي عليه السلام په وړاندې عرض شو ، او ورڅخه به يې خپلې د اړتيا وړ پوښتنې وکړي ، چې د نبي عليه السلام د نزدې ملګرو به هم دغه پوښتنې په ذهني محيط کې نه وې حتی چې صحابه کرامو به په دې د خوشحالي اظهار هم کوو ، چې نبي عليه السلام څخه د صحابوو په حضور کې يو اعرابي د ديني امورو په رابطه پوښتنې وکړيله همدې ايت څخه راته جوته کيږي چې نبي عليه السلام هيڅ داسې شی نه دی پرېښی چې خلک ورته په

زياته اړتيا كې وي او هغه يې بيان نه وي كړی ، كه دغه شی په عباداتو كې وي او كه د معاملاتو پورې اړه لري ، او كه دغه شی د ژوند ژواك په نورو مهمو برخو پورې تړاو لري ، مګر دا چې په كافي انداز يې د هغې بيان كړی دی

﴿... ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗاۚ ...٣﴾ [المائدة: 3]

{ستاسو لپاره مې نن ورځ دين بشپړ او مكمل كړ ، او ستاسو لپاره په اسلام باندې د دين په توګه راضي يم.} (مائده 3)

مسلمانه وروره ! چې كله هم ستا عقل دغه تېره خبره ومنله ، په دې هم پوهه شه چې هر هغه څوك چې په اسلامي شريعت كې نوي پيوندونه پېدا كوي ، ولو كه دغه كار هغه په ښه او نيك قصد سره كوي ، خو دغه پيوندونه او بدعات له يوې خوا په اسلامي دين كې طعن هم بلل كيږي ، او له بلې خوا دغه پيوندونه لګول د الله پاك په دې قول كې تكذيبول هم دي چې:ژباړه : ستاسو لپاره مې نن ورځ دين بشپړ او مكمل كړ.

څكه دغه مبتدع انسان چې د الله پاك په دين كې يې بدعت پيدا كړی دی په دې عقيده دی چې الله پاك راستولی دين پوره او بشپړ نه دی ، دا داسې معنی وركوي چې دغه شريعت ناقص دی او دغه ورپورې توته د دغې نيمګړتياو بشپړتيا ده د دغې خاليګاه تكميل دی ، په دې معنی چې دغه بدعت همدا وس دغې مبتدع انسان كشف كړ ، په دې خاطر چې ورباندې خپل ځان الله پاك ته نږدې كړي.

د ډېر زيات تعجب خبره ده چي انسان په اسلامي دين کي د بدعت پيدا کولو ځای ګوري ، په ځانګړي توګه هغه بدعت چي د الله پاك د ذات پورې تړاو لري ، يا د الله پاك د صفتونو سره رابطه ولري ، او چي د دغې بدعت ترڅنګ لا بيا د دې دعوه هم کوي چې دا دالله پاك حق تعظيم کوي او له ثبوت سره سره يې تنزيه هم کوي ، ترڅنګ يې د الله پاك د دې قول منونکی دی چي

﴿... فَلَا تَجۡعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادٗا وَأَنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ٢٢﴾ [البقرة: 22]

{تاسو د الله پاك لپاره هېڅ راز شريکان مه ګرځوئ او حالانکه تاسو ته ښه معلومات شته دی} (بقره 22)

نو له دغسي بدعت څخه به ته خامخا تعجب کوې چي نه يې سلف صالحينو ملاتړ کړی وي او نه د دين امامانو پرې قول کړی وي ، او چي لا بيا دغه بدعت د الله پاك د ذات پورې تړاو لري ، او دغه مبتدع په دې هم ټينګ ولاړ وي چي زه د الله پاك حق تعظيم کوم ، او د دې قول چېژباړه : تاسو د الله پاك لپاره هېڅ راز شريکان مه ګرځوئ، په صحيح توګه منونکی يماو د دغې مبتدع انسان په زعم او ګمان که څوك يې مخالفت وکړي ، يا خو به يې په ممثل نوموي ، او يا به هم ورته د مشبه نوم ورکوي ، او يا به يې په داسې نورو القابو نوموي چې په اسلامي دائره د شخص په عدالت کې تور بلل کيږي.

د تېر په څېر له دغې مبتدعينو څخه دا هم د تعجب څخه ډکه خبره ده چې د الله پاك په راستولي دين کې به داسې بدعت پيدا کوي چې د نبي عليه السلام د شخصيت پورې مربوط وي او بيا د دغې بدعت سره سره په دې هم ټينګ ولاړ وي چې زه د نبي عليه السلام کلك پيروي او د هغه سره مينه او محبت کوم په حق کې يې د مناسب تعظيم قايل يم خو ولې که څوك د دغې مبتدع

انسان مخالفت وکړي په دې يې تورن کوي چې دغه مخالف انسان د نبي عليه السلام د شخصيت سره تر ټولو سترګوستاخ مبغض اوکينه ګر دی او په نور داسې ورته بدو القابو يې نوموي چې نور عوام ترېنه په اسانه زړه توري کيږي ، په ځانګړي توګه هغه خلك چې ورسره هيڅکله هم د دغې بدعت په منلو د توافق او موافقې لاره نه خپلوي.

د تعجب بله خبره دا ده چې همدغه مبتدعين د دې کلك دعوېدار دي چې مونږ د الله پاك او د هغه د رسول عليه السلام تعظيم او قدر کونکي يو او په دې کې خو هېڅ شك نشته چې کله دغه مبتدعين په اسلامي شريعت کې بدعت پيدا کړي نو دوی د الله پاك او د هغه د رسول عليه السلام بې احترامي او بې عزتي وکړه.او الله پاك فرمايي

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُقَدِّمُواْ بَيۡنَ يَدَيِ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦۖ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ١﴾ [الحجرات: 1]

{ای هغه کسانو چې ايمان مو راوړی دی ، د الله پاك او د هغه د رسول عليه السلام په وړاندې مخکېوالی مه کوئ ، او له الله څخه وېرېږئ په يقين سره چې الله پاك اورېدونکی او پوهه دی} (حجرات 1)

محترمو ورنو !زه له تاسو څخه يوه پوښتنه کوم خو ځواب بايد ستاسو له عواطفو څخه نه بلکې ستاسو له ضمائرو څخه وي او ځواب ستاسو د تقليد له غوښتلو څخه نه بلکې ځواب ستاسو د اسلامي دين له غوښتنو څخه وي او هغه پوښتنه دا ده چې تاسو د هغه شخص اړوند څه فکر لرئ چې هغه د الله پاك په رالېږلي دين کې بدعت جوړوی ، خوا که دغه بدعت د الله پاك د ذات پورې اړه لري.او که د نبي عليه السلام د شخصيت پورې اړه لري او د دغې تر څنګ د دې

هم كلك دعوېدار وي چې مونږ د الله پاك او د هغه د رسول كريم عليه السلام حق تعظيم او احترام كونكي يو ايا دغه خلك (مبتدعين) د الله پاك او د هغه د رسول كريم عليه السلام په بشپړه توګه پيرويان بلل كيداى شي؟

او كه نه هغه خلك د الله پاك او د هغه د رسول كريم عليه السلام كلك پيروان دي چې د الله پاك د راليږلي شريعت څخه د ميري قدرې اندازه سرغړونه هم نه كوي؟او ورسره د دې كلك شعار وركوي چې څه هم په اسلامي شريعت كې وي په هغې زمونږ پياوړى ايمان دى ، او په څه چې راته له مغيباتو له جملې څخه خبر راكوي په هغې مو د تصديق مضبوطه عقيده ده او هغه اوامر او نواهي چې مونږ مكلفينو ته متوجه دي ورته لاس په سينه او ورته كلک ژمن يو او د بدعاتو اړوند خپله فكره داسې څرګندوي چې هر هغه څه چې په اسلامي شريعت كې ربښتنى ثبوت ونه لري مونږ يې مهمل بولوو او وربانديې هېڅكله هم عمل نه كوو او د الله پاك او د هغه د رسول په وړاندې د مزاحمت او شوخې څخه خپل ځانونه رانغاړو او كوم شيان چې د اسلامي شريعت په دائره كې شتون نه لري هېڅكله يې د منلو قايل نه يود دې دواړو ډلو ترمنځ څوك د الله پاك او د هغه د رسول كريم عليه السلامپه مينه او محبت ډېر حقدار دي او څوك يې مينې ته ژمن دى؟

كه د حقيقت په سترګه وګورو ځواب هم داكيداى شي چې په دغې دواړو ډلو كې د الله پاك او د هغه د رسول د محبت جوګه هغه طبقه ده چې د الله پاك او د هغه د رسول په دين كلك باوري وي د شريعت كوم اوامر چې ورته متوجه وي عملاً يې په دنياوي ژوند ژواك كې تطبيقوي او له نواهيو څخه د خپل نفس تولې غوښتنې رانغاړي او په لوړ اواز داسې وايي چې مونږ پخپلو ځانونو او ضميرونو كې ډېر زيات قليل القدر يو له دې څخه چې د الله پاك او د هغه د رسول كريم صلى الله عليه وسلم په راوړي دين او شريعت كې د خپل نفسي خواهشاتو په سمون لړل

تېل وکړو او یا هم ورپکي بل داسي بدعت ورننباسو چي د دين له اجزاؤ څخه نوي دروسته خبره ده چي څوك هم خپل قدر وپېژني نو د خپل خالق قدر او قيمت هم پېژني همدغه خلك د الله پاك او د هغه د رسول کريم صلى الله عليه وسلم صحيح تابعدار او پوره قدر کونکي دي او د زړه له کومي د الله پاك او د هغه د رسول کريم عليه السلامپه حق کې د رښتيا مينې اظهار کوي

خو له بل اړخه هغه خلك چې پخپلي عقيده ، قول او عمل کې داسي بدعتونه رواجوي چې د اسلامي دائري څخه نه شميرل کيږي او د نبي - صلى الله عليه وسلم - په دې قول هم ښه خبر وي چېژباړه : په دين کې مو ځانونه له نوي شيانو څخه وساتئ ځکه هر نوی شی په دين کې بدعت وي ، او هر بدعت گمراهي ده او هره گمراهي په اور کې وياو دغه مبتدع په دې هم ډېر ښه پوهيږي چېکل بدعة کيکليت عام او شامل دی چې د عموم ټولو ادواتو ورپکې ځای نيولی دی.چي کل دينبي عليه السلام تر ټولو عربانو فصيح او بليغ انسان و په (وَكُلُّ بِدْعَةٍ) باندې نبي عليه السلام نطق کړی دی او هغه ښېرته د دې کلمې په معنی او مدلول هم ډېر زيات ښه پوهېده او کله چې هم يو سړی د چا خيرخواه وي نو په داسي کلماتو ورته نه غږيږي چې هېڅ مقصد او مفهوم ونه لري.له دغې تحقيق څخه دا جوته شوه چې نبي عليه السلام په (وَكُلُّ بِدْعَةٍ) باندې تلفظ کړی ديهغه د دې کلمې په مفهوم او معنی ډېر ښه پوهېده ، او ورڅخه دا کلمه د ډېرې زياتې خيرخواهي او د کامل نصيحت په توګه دامت لپاره صادره شوېدهخو چې کله هم په يوه خبره کې لاندېني دري امور سره راغونډ شي ، بيا له دغې کلمې څخه مقصوده معنی مراد وي ، او دغه دري شيان په لاندې توګه دي:

١ ــ د نصيحت او ارادي کمال

۲ – د بیان او فصاحت کمال

۳ – د علم او معرفت کمال ایا له دغې کلیت څخه وروسته هم لا دا سمه کیدای شي چې بدعت په درې یا پنځه ډوله دی ایا په دین کې بدعت حسنه شته دی ؟

نا هیڅکله دا سمه نشي بلل کیدای اوکوم علماء چې د حسنه بدعت قایل دي نو هغه به له دوو حالتونو څخه خالي نوي:

۱ – دغه کار بدعت نه وي خو ورباندې یې د بدعت ګمان کړی وي.

۲ – دغه کار په حقیقت کې بدعت وي او په بدعت کې دا بدترینه نوعه ده خو دومره ده چې مبتدع انسان یې په بدوالي نه پوهیږي.

که څوك هم د بدعت حسنه قایل وي له همدې څخه پرته یې بل جواب نشي کیداې،د تېرې څېړنې پایله هم دا شوه چې د هېڅ بدعتي انسان لپاره دا د مناسب وړه خبره نه ده چې خپل بدعت ته حسنه بدعت ووایي حالانکه چې زمونږ په لاس کې د نبي علیه السلام څخه راپاتې او تل پاتې وژونکې توره ده چېکل بدعة ضلالة توره ده،او دا هغه پیاوړې توره ده چې د نبوت او رسالت په شرکتونو کې جوړه شوې ده ، هسې په ګډو وډو او نا معلومو شرکتونو کې یې نه ده تیاره شوې او رنګ یې هم هغه اصیل رنګ دی چې نبي علیه السلام ورته پخپله ورکړی دی او دا هېڅ کله هم نشي کېدای چې د یو باتور او اتل په لاس کې دې دغه دردونکې او څېرونکې توره(وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ) وي او په مقابل کې یې بدعتي انسان خپل ځان او سر د حسنه بدعت

تش د ډال په نوم د ځان ساتنه کويزه په دې ډېر ښه پوهېږم چې ستاسو په نفسونو کې به دا خبره ګرځي را ګرځي چې ايا عمر بن الخطاب رضي الله عنه چې کله ابي بن کعب او تميم الداري رضي الله عنه په دې مکلف کړل چې د رمضان مبارکې مياشتې تراويح د عوامو لپاره د جماعت په صورت اداء کړي ،خو چې بيا يې دوی ټول په اجتماعي توګه د تراويح په لمونځ وليدل نو عمر بن الخطاب رضي الله عنه وويل:(نِعمَتِ الْبِدْعَةُ هَذِهِ) دا ډير ښه نوی کار دی اګر چي د شپي هغه (اخري) برخه چي دوي په هغي کې ويده کيږي غوره ده ددي وخت نه، ايا د عمر بن الخطاب رضي الله عنه دغه کار هم بدعت شمېرل کيږي؟جواب : د دې خبرې جواب له دوو اړخونو ښخه کېدای شي:

١ – د هېڅ چا لپاره د دې جواز نشته چې د نبي عليه السلام د قول او خبرې په مقابل کې د ابوبکر قو ل چې د نبي عليه السلام ښخه وروسته لومړی غوره صحابي دی ، يا د عمر بن الخطاب t چې دوهم غوره صحابي دی ، يا عثمان بن عفان رضي الله عنه چې دريم غوره صحابي دی ، يا علي بن ابي طالب رضي الله عنه چې ځلورم غوره صحابي دی ، د دوی قول واخلي ، ځکه چې الله پاك فرمايي:

﴿... فَلۡيَحۡذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنۡ أَمۡرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمۡ فِتۡنَةٌ أَوۡ يُصِيبَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٦٣﴾ [النور: 63]

{ هغه کسان چې د نبي عليه السلام د امر مخالفت کوي ، له دې څخه دې وډار شي چې ورته فتنه او يا دردناك عذاب ورسيږي.} (نور 63)

امام احمد بن حنبل رحمه الله وايي:ايا تاسو پوهيږئ چې فتنه څه شی دی ؟له فتنې څخه شرك مراد دی ، نو معنی دا شوه چې : که يو سړی د نبي عليه السلام له ويناو څخه په څنګ هم شي نو په زړه کې به يې کوږوالي راشي ، او هلاك به شي.

١هعبدالله بن عباس رضي الله عنهماوايي:ډېره نزدې ده چې د رباندې له اسمان څخه د کاڼو باران و وريږي چې زه درته وايم نبي عليه السلام فرمايي ، او تاسو وايئ چې ابوبکر او عمر رضي الله عنهما داسې وايي.

٢ – مونږ په دې خبره کلك باوري يو چې امير المؤمنين عمر بن الخطاب رضي الله عنه له ټولو خلکو څخه د الله پاك او د هغه د رسول کريم عليه السلام د خبرې اړوند زيات تعظيم کونکی او منونکی انسان و هغه په دې هم زيات مشهور و چې د الله پاك د راليږلو حدود په وړاندې به يې له زيات اهتمام څخه کار اخست ان چې په (وقّاف) باندې ونومول شو هغه مهال چې عمر بن الخطاب رضي الله عنه د مهرونو په رابطه يې خپله رايه څرګنده کړه سمدستي يوې ښځې په دې ايت جواب کړ چې:

﴿وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُۥ وَقَدْ أَفْضَىٰ بَعْضُكُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنكُم مِّيثَٰقًا غَلِيظًا ﴿٢١﴾﴾
[النساء: 21]

{ښنګه به تاسې هغه مال واپس اخلې او حال دادی چې تاسو د يو بل سره يوځاي شوي يې او دي ښځو ستاسو نه پخه وعده اخستي ده.} (نساء 21)

نو هغه سمدستي له خپلې رايې ښخه راستون او په شا شواګر چې د دې واقعې په صحت او عدم صحت کې د علماوو کلام هم شته خو بهر حال عمر رضي الله عنه - د الله پاك د حدودو په هکله زيات (وقّاف) انسان و په دې معنى چې هغه د الله پاك په حدودو او په ممنوعه علاقو باندې د تعدى او زياتي کولو هېڅ کومه اراده نه لرله دا هم د عمر بن الخطاب رضي الله عنه سره هېڅ مناسب نه دي چې د پيغمبر عليه السلام د قول خلاف وکړي او يا هم بدعت تهبدعت حسنه ووايي، سره له دې چې همدغي بدعت ته نبي عليه السلام ګمراهي او بې لاري ويلې دهنو ورښخه دا جوته شوه چې هغه بدعت چې ورته عمررضي الله عنه بدعت حسنه - ويلاى دى ، له هغې بدعاتو له جملې ښخه نه دى چې ورته نبي صلى الله عليه وسلم ګمراهي او بې لاري ويلې دهد عمربن الخطاب رضي الله عنه مراد خو له بدعت ښخه دا و چې له متفرقه لمونځ کولو ښخه يې خلك د لمونځ په اجتماعي توګه اداء کولو ته راوستلورنه د رمضان د مياشتې تراويح خو د نبي عليه السلام په امامتئ کې د عائشي r په روايت ثابت دي ، په صحيحينو کې راځي چې نبي عليه السلام د رمضان د مياشتې د تراويحو امامتي درې شپې وکړه خو په ښلورمه شپه راونه وت او وويلژباړه : زه په دې ويرېدم چې داسې نه قيام الليل درباندې فرض نه شي ، چې تاسو به يې بيا له قيام ښخه ناتوانه او عاجز ياست

امام احمد بن حنبل رحمه الله وايي:

ايا تاسو پوهيږئ چې فتنه څه شی دی ؟

له فتنې څخه شرك مراد دی ، نو معنی دا شوه چې : كه يو سړی د نبي عليه السلام له ويناو څخه په څنګ هم شي نو په زړه کې به يې كوږوالي راشي ، او هلاك به شي.

١ هـ

عبدالله بن عباس رضي الله عنهماوايي:

ډېره نږدې ده چې د رباندې له اسمان څخه د كاڼو باران و وريږي چې زه درته وايم نبي عليه السلام فرمايي ، او تاسو وايئ چې ابوبكر او عمر رضي الله عنهما داسې وايي.

٢ – مونږ په دې خبره كلك باوري يو چې امير المؤمنين عمر بن الخطاب رضي الله عنه له ټولو خلكو څخه د الله پاك او د هغه د رسول كريم عليه السلام د خبرې اړوند زيات تعظيم كونكى او منونكى انسان و هغه په دې هم زيات مشهور و چې د الله پاك د راليږلو حدود په وړاندې به يې له زيات اهتمام څخه كار اخست ان چې په (وقّاف) باندې ونومول شو هغه مهال چې عمر بن الخطاب رضي الله عنه د مهرونو په رابطه يې خپله رايه څرګنده كړه سمدستي يوې ښځې په دې ايت جواب كړ چې:

﴿وَكَيۡفَ تَأۡخُذُونَهُۥ وَقَدۡ أَفۡضَىٰ بَعۡضُكُمۡ إِلَىٰ بَعۡضٖ وَأَخَذۡنَ مِنكُم مِّيثَٰقًا غَلِيظٗا ٢١﴾
[النساء: 21]

{څنګه به تاسې هغه مال واپس اخلې او حال دادی چې تاسو د یو بل سره یوځای شوي یې او دې ښځو ستاسو نه پخه وعده اخستې ده.} (نساء 21)

نو هغه سمدستي له خپلې رايې څخه راستون او په شا شو

اګر چې د دې واقعې په صحت او عدم صحت کې د علماوو کلام هم شته خو بهر حال عمر رضي الله عنه - د الله پاك د حدودو په هکله زيات (وقّاف) انسان و په دې معنی چې هغه د الله پاك په حدودو او په ممنوعه علاقو باندې د تعدی او زياتي کولو هېڅ کومه اراده نه لرله دا هم د عمر بن الخطاب رضي الله عنه سره هېڅ مناسب نه دي چې د پیغمبر عليه السلام د قول خلاف وکړي او يا هم بدعت ته

بدعت حسنه ووايي

، سره له دې چې همدغې بدعت ته نبي عليه السلام

ګمراهي او بې لارې ويلې ده

نو ورڅخه دا جوته شوه چې هغه بدعت چې ورته عمررضي الله عنه بدعت حسنه - ویلای دی ، له هغې بدعاتو له جملې څخه نه دی چې ورته نبي صلی الله علیه وسلم

ګمراهي او بې لاري ويلې ده

د عمربن الخطاب رضي الله عنه مراد خو له بدعت څخه دا و چې له متفرقه لمونځ کولو څخه يې خلك د لمونځ په اجتماعي توګه اداء کولو ته راوستل

ورنه د رمضان د میاشتې تراويح خو د نبي عليه السلام په امامتئ کې د عائشې په روايت ثابت دي ، په صحيحينو کې راځي چې نبي عليه السلام د رمضان د میاشتې د تراويحو امامتي درې شپې وکړه خو په څلورمه شپه راونه وت او وويل

ژباړه : زه په دې وېرېدم چې داسې نه قيام الليل دربانديې فرض نه شي ، چې تاسو به يې بيا له قيام څخه ناتوانه او عاجز پاست

د قيام الليل په جماعت سره اداء کو ل د نبي عليه السلام ثابت سنت دي ، او عمر رضي الله عنه ورته په دې اعتبار بدعت ويلي دي چې کله هم نبي عليه السلام قيام الليل پرېښود نو چا به قيام الليل يك تنها کول ، چا سره به دوه نفره وو ، چا سره به زيات وو ، نو امير المؤمنين رضي الله عنه وروسته خپله دغه رايه څرګنده کړه چې بايد ټول خلك د يو امام په قوماندې او امامت کې دغه قيام الليل تر سره کړي جوته شوه چې دا اعتباري او اضافي بدعت دی ، مطلق او انشايي

بدعت نه دی چې عمر بن الخطاب رضي الله عنه له خپل خواهش سره سم د خلکو منځ ته راوست ، او یا هم د نبي علیه السلام په وخت او عهد کې يې شتون نه لرو بلکې قيام الليل سنت دي ، نبي علیه السلام يې د فرضيت له ويرې پريښي و ، او عمر رضي الله عنه بېرته دغه سنت راژوندي کړل دا مسئله هېڅکله بدعتيانو ته د دې موقع نه ورکوي چې د خپلو بدعتونو د ثبوت لپاره يې د خلکو مخې ته د دليل په توګه کېږدي.

شايد څوك به دا هم وايې چې : وسمهال د سترګوله نظره داسې شيان راځي چې نه خو د نبي علیه السلام په دورحيات کې و او له بل اړخه د خلکو ترمنځ هم پرمختللي ګامونه او په زړونو کې ورسره برسېره پر دغې مينه او محبت هم لري ، لکه ديني روزنتونونه ، مدارس ، ليکوالي او نور داسې شيان چې ورسره په يو خبر دي چې هم ورته ټول مسلمانان حسنه بدعت وايي او هم وربانديې عمل کوي او هم يې له غوربيزو چارو څخه بولي ، له دغې څخه پوښتنه دا پيدا کيږي چې دا له کوم پلوه سمه بلل کېدای شي چې د يو شي په حسن دې مسلمانان له يو اړخه اجماع کوي او له بلې خوا همدغې شي ته نبي صلی الله علیه وسلم بدعت ويلي ويجواب : ديته هېڅ کله بد نه شي ويل کيدای ، دغه او دغې ته ورته نور شيان په وسائلو نومول کيږي ، او وسائل د وخت او مکان په تغيير سره راز راز بدلونونه خوري ، او دا هم اصولي مسلّمه قاعده ده چې وسائل د مقاصدو په څېر احکام لري ، معنی دا چې د مشروع شيانو وسائل حلال او روا دي ، بالعکس د ناروا‌و شيانو وسائلو ته د نفس حرمت او ناروا ګوته نيول سمه ده. د تېر په څير که دخير کار د حرام کار لپاره ذريعه اويا هم پل جوړيداي شي ، نو د شريعت له نګاه نه دغه د خير کار هم حرام او لويه سرغړونه ده. الله پاك فرمايي

﴿وَلَا تَسُبُّواْ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَسُبُّواْ ٱللَّهَ عَدۡوَۢا بِغَيۡرِ عِلۡمٖۗ ...١٠٨﴾ [الأنعام: 108]

{ او هغه چاته سپکې سپورې مه وايئ چې د الله پاك نه ماسوا د بل چا عبادت كوي ، ګنې دغه خلك به الله پاك ته هم په ناحقه باندې سپورې ستغې ووايي} (انعام 108)

بدعت ويلي وي

جواب : ديته هېڅ كله بد نه شي ويل كيداى ، دغه او دغي ته ورته نور شيان په وسائلو نومول كيږي ، او وسائل د وخت او مكان په تغيير سره راز راز بدلونونه خوري ، او دا هم اصولي مسلّمه قاعده ده چې وسائل د مقاصدو په څېر احكام لري ، معنى دا چې د مشروع شيانو وسائل حلال او روا دي ، بالعكس د ناروا و شيانو وسائلو ته د نفس حرمت او ناروا ګوته نيول سمه ده. د تېر په څير كه دخير كار د حرام كار لپاره ذريعه اويا هم پل جوړيداي شي ، نو د شريعت له نګاه نه دغه د خير كار هم حرام او لويه سرغړونه ده. الله پاك فرمايي

﴿وَلَا تَسُبُّواْ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَسُبُّواْ ٱللَّهَ عَدۡوَۢا بِغَيۡرِ عِلۡمٖۗ ... ﴾ [الأنعام: 108]

{او هغه چاته سپکې سپورې مه وایئ چې د الله پاك نه ماسوا د بل چا عبادت کوي ، ګنې دغه خلك به الله پاك ته هم په ناحقه باندې سپورې ستغې ووایي} (انعام 108)

نو د مشرکانو باطل معبودان په سپکه یادول تېری او تجاوز نه بلکې حق او سم کار دی ، خو الله پاك ته سپورې ستغې ویل ناسم ، تجاوز ، او ناحقه کار دي ، نو په دې منظور چې د مشرکینو باطل او غیر حق معبودان په سپکه لهجه یادول محمود کار دی ، خو ولې له دغې محمود کار نه بل ناروا او حرام لازمیږي چې هغه الله پاك ته کنځاوې او بدې ردې ویل دي ، پایله هم دا شوه چې همدغه ناروا او حرام په ناروا او حرامو یادول هم ممنوع او حرام وبلل شول دا دلیل مې په دې خاطر ذکر کړ ، چې وسائل د مقاصدو په څېر احکام لري ، اګر چې روزنتونونه او لیکوالي د نبي علیه السلام په دورحیات کې نه و ،خو دومره ده چې دغه دواړه شیان وسائل دي او لږ وړاندې مو وویل چې وسایل د مقاصدو په څېر د حلیت او حرمت احکام لري

د مخکې وینا په اساس که څوك د حرامو علمونو د زده کړې لپاره درسګاه یا ښونځی او پوهنځی تاسیس کړي ، نو د دغې ابادۍ ترسره کول حرام دي ، ناروا دي ، خو که څوك درسګاه د شرعي علومو د زده کړې او یا په دې خاطر جوړه کړي ، نو دغه کار یې حلال او انساني خلیقه بلل کیږي

که څوك دا وايي چې د نبي علیه السلام د دې قول سره به څه کوئ چېژباړه : څوک چې په اسلام کې ښه سنت راپیدا کړي ، د دې لپاره د سنت د راپېدا کولو اجر دی ، څوک چې پرې عمل کوي دا ورسره په ثواب کې شریک دید (سن) معنی ده یو کار یي شروع کړ او دهغي بنیاد یي کیښودلومړی جواب : چا چې دا خبره کړېده چې(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً)هغه دا خبره هم کړېده چېکل بدعة ضلالةاو دا هېڅکله هم نه شي کېدای چې له صادق المصدوق علیه السلام نه دوه متضادې ویناګانې صادرې شي په داسې حالت کې چې یوه د بلې تکذیب کوي ، او نه دا امکان لري چې د نبي علیه السلام د احادیثو ترمنځ دې نقض او مناقضه وي ، او نه دا کېدای شي چې د نقض او مناقضې سره دې دواړو حدیثونو څخه یوه معنی مراد واخستل شیاو که څوك په دې اند وي چې د الله پاك او د هغه د رسول کریم علیه السلام د کلام ترمنځ د تضاد او منافات نمونې شتون لري ، او دا قضیه هم له دغې ډول څخه ده ، نو دغه انسان دې تجدید نظر وکړي ، ځکه دغسې نظریات د انساني قصور او تقصیر پایلې دي ، ورنه د الله پاك او د هغه رسول علیه السلام د کلام ترمنځ هېڅ راز نقض او تناقض اختلاف او تېرې نشتهله دغې مخکنۍ څېړنې څخه دا جوته شوه چې دحدیث دکل بدعة ضلالةحدیث د(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً) سره هېڅ راز تناقض ، اختلاف ، او تېرې هېرې نه لریځکه چې نبي علیه السلام فرمایي:(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً...)او بدعت بالکل اسلام نه دی ، بلکې بدعت د اسلام ضد دی ، او بیا فرمایي : (سُنَّةً حَسَنَةً)او بدعت بیخي حسن نه دی ، بلکې بدعت ګمراهي او بې لارې ده او په دې کې شك نشته چې سنت او بدعت سره پخپل منځ کې ستر توپیر لري

ژباړه : څوک چې په اسلام کې ښه سنت راپیدا کړي ، د دې لپاره د سنت د راپېدا کولو اجر دی ، څوک چې پرې عمل کوي دا ورسره په ثواب کې شریک دی

د (سن) معنی ده یو کار یي شروع کړ او دهغي بنیاد یي کیښود

لومړی جواب : چا چې دا خبره کړېده چې

(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً)

هغه دا خبره هم کړېده چې

كل بدعة ضلالة

او دا هېڅکله هم نه شي کېدای چې له صادق المصدوق عليه السلام نه دوه متضادې ويناګانې صادرې شي په داسې حالت کې چې يوه د بلې تکذيب کوي ، او نه دا امکان لري چې د نبي عليه السلام د احاديثو ترمنځ دې نقض او مناقضه وي ، او نه دا کېدای شي چې د نقض او مناقضې سره دې دواړو حديثونو ځخه يوه معنى مراد واخستل شياو که څوك په دې اند وي چې د الله پاك او د هغه د رسول كريم عليه السلام د كلام ترمنځ د تضاد او منافات نمونې شتون لري ، او دا قضيه هم له دغې ډول ځخه ده ، نو دغه انسان دې تجديد نظر وکړي ، ځکه دغسې نظريات د انساني قصور او تقصير پايلې دي ، ورنه د الله پاك او د هغه رسول عليه السلام د كلام ترمنځ هېڅ راز نقض او تناقض اختلاف او تېرى نشته

له دغې مخکنى ځېړنې څخه دا جوته شوه چې دحديث د

كل بدعة ضلالة

حديث د

(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً) سره هېڅ راز تناقض ، اختلاف ، او ټېرې هېرې نه لري

ځكه چې نبي عليه السلام فرمايي:

(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً...)

او بدعت بالكل اسلام نه دی ، بلكې بدعت د اسلام ضد دی ، او بيا فرمايي : (سُنَّةً حَسَنَةً)

او بدعت بيخي حسن نه دی ، بلكې بدعت گمراهي او بې لاري ده او په دې كې شك نشته چې سنت او بدعت سره پخپل منځ كې ستر توپير لري

دوهم جواب : دا جواب هم تر يو حده پورې سم او دروست دی ، ځكه چې د (مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً...) معنی او صحيح مفهوم به دا شي چې چا د وخت په تېرېدو پاتې مړه شوي سنّت بېرته دوباره راژوندي كړل ، پايله هم دا شوه چې څنګه بدعت اضافي او نسبي كېدای شي ، د همدغې په خير (سَنَّ) هم نسبي او اضافي كېدای شي ، د هغه چا په حق كې چې مړه شوي سنّت يې بېرته را ژوندي كړي وي

دریم جواب : دا جواب تفصیلي جواب دی چې د دې حدیث په اصل سبب دلالت هم کوي چې ځیني خلك د نبي علیه السلام در ته حاضر شول او د تنګ دستی اثار او نښې نښاني پرې له ورایه تر سترګو کېدې ، د دوی لپاره نبي علیه السلام د تبرع پیشکش او پیشنهاد وکړ ، همغه و چې یو انصاري سړي د سپینو زرو امیاني راوړه ، نږدې وه له لاس څخه یې پریوځي ، او د نبي علیه السلام په وړاندې یې کېښوده ، د خوشحالۍ او خوښۍ اثرات او نورې نښې نښانې د نبي علیه السلام په مخ کې وبرېښېدې ، او بیا یې وویل:(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً، فَلَهُ أَجْرُهَا، وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئاً)نو د حدیث د ښکاره دلالت له مخې د (سنّ) معنی تنفیذ ده ، تشریع نه ده ، او د (كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ) د حدیث د مدلول له مخې تنفیذ هیڅکله په تشریع نه نومول کیږي نو معنی د حدیث(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً)دا شوه چې چا په سنت باندې عمل وکړ او دهغې تفیذ یې وکړ دا معنی هیڅکله نه ده چې د ځانه یې په شریعت کې یو څه مقرر کول، ځکه د خپل ځان په شریعت کې یو څه داخلول ته نبي کریم صلی الله علیه وسلم بدعت ویلي وي

(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً، فَلَهُ أَجْرُهَا، وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئاً)

نو د حدیث د ښکاره دلالت له مخې د (سنّ) معنی تنفیذ ده ، تشریع نه ده ، او د (كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ) د حدیث د مدلول له مخې تنفیذ هیڅکله په تشریع نه نومول کیږي نو معنی د حدیث

(مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً)

دا شوه چي چا په سنت باندي عمل وکړ او دهغي تفيذ يي وکړ دا معنى هيڅكله نه ده چي د ځانه يي په شريعت كي يو څه مقرر كول، ځكه د خپل ځان په شريعت كي يو څه داخلولو ته نبي كريم صلى الله عليه وسلم

بدعت ويلي وي

محترمو ورنو ! تاسو بايد په دې خبره سم او ښه وپوهيږئ چې له شپږو شرطونو پرته عمل هېڅكله هم قابل قبول نشي جوړېداى

لومړى : سبب - : چې كله هم يو څوك د الله پاك عبادت د شرعي سبب پرته انجام كړي ، د اسلامي شريعت په قاموس كې ورته بدعت ويل كيږي ، د نمونې په توګه كه څوك د رجب د مياشتې اوويشتمه شپه ټوله په عبادت روڼه كړي ، په دې قصد چې نبي V په دغه شپه د معراج مبارك سفر ترسره كړى دى او اسمان ته ښتلى دى ، نو تهجد چې اسلامي شريعت ورته لوړ او ستر مقام وركړى دى ، د داسې غير شرعي سبب له كبله چې اسلام يې نه پيژني په بدعت ونومول شو ځكه چې دغه عبادت په داسې سبب بناء شو چې هېڅ راز شرعي حيثيت نه لري ، او دغه وصف (چې عبادت بايد د شريعت له پلوه سبب سره سمون وخوري) ډېر زيات اړتيا وړ وصف دى ، او په دې باندې د ډېرو زياتو مبتدعينو بدعتونه څرګنديږي ، ولي هغوي خو يې خپله له شريعت څخه بولي خو په حقيقت كې د اسلامي چوكاټ څخه بهر او خارج وي

دوهم: جنس دا هم ډېر زيات ضروري ده چې بايد عبادت جنساً د شريعت سره هېڅ ټكراو ونه لري د بېلګې په توګه كه څوك د الله پاك داسې عبادت وكړي چې په اسلامي شريعت كې يې فرضيت ثبوت ونه لري ، نو دغه عبادت مقبول نه بلكي مردود دى د بېلګې په توګه كه څوك په

اس باندې قرباني وکړي ، د دغې انسان دغه عبادت مقبول نه بلکې مردود دی ، په دې معنی چې دغې انسان په داسې جنس قرباني وکړه چې په اسلامي شريعت کې هېڅ جواز نه لري . له دغې شننې څخه همدا جوته کيږي چې قرباني په ميښين ، غويين او بيزين مال کيږي او بس

دريم: اندازه:که يو انسان د شريعت ټاکلي مقدار او معلومې کړې اندازې څخه اضافه والی په دې خاطر وکړي چې الله پاك ته پرې له نورو انسانانو څخه زيات نزدې شي ، نو دغه عمل پخپل صاحب باندې رد او مردود دی د مثال په توګه که څوك د ماسپښين څلور رکعتيز لمونځ الله پاك ته د زيات تقرب په منظور پنځه رکعتيز کړي په دې اجتهاد چې دغه لمونځ عبادت دی نو د تېر په څېر د اسلامي شريعت په قاموس کې ورته بدعت ويل کيږي او د علماوو په اتفاق يې لمونځ هم دروست نه دی

څلورم: کيفيت او څرنګوالی همدا راز که يو انسان اودس وکړي،او اودس پيل د ښپو په مينځلو وکړي ، بيا لاسونه ووينځي بيا مخ ووينځي ، د اسلامي شريعت د کيفيت سره د مخالفت له کبله مونږ وايو دغه اودس له پيل څخه باطل دی

پنځم :زمانه او وخت - : همدغه شان که يو سړی د ذي الحجې د مياشتې په لومړيو ورځو کې ګران قيمتي څربه حيوان قرباني کړي ، نو د شريعت له نګاه نه دغه قرباني د قبوليت ځای نه نيسي ، ځکه چې په وخت او زمانه کې يې سره توافق او سمون ونه خوړ ، او ما لا دا هم اوريدلي دي چې ځيني خلك د لوي اختر د مبارکې ورځ قرباني د رمضان په مبارکه مياشت کې کوي ، نو دوخت سره د نه سمون په بناء دغه ګرد عملونه بدعت شمېرل کيږي ، هغه داسې چې د اضحيې - قرباني - عقيقې ، او هديې پرته بل داسې عبادت نشته چې انسان ورباندې الله پاك ته ډېر زيات نزدې کيږي . د رمضان په مياشت کې په دې خاطر ذبحه کول چې دا ذبحه هم لکه د

لوي اختر په ښېر لوی اجر او ثواب لري ، په بدعت نومول کيږي ، خو دومره ده چې د غوښي لپاره ورپکې ذبحه کول جواز لري.

شپږم :مکان او ځای - : د بېلګې په توګه که څوك د مسجد پر ځای په بل پرامن ځای کې اعتکاف وکړي ، د اعتکاف دغه عبادت يې هېڅکله د قبوليت په رنګ نه رنګ کيږي ، ان که يوه ښځه په خپل کور کې هم اعتکاف وکړي سم او دروست نه بلل کيږي ، ځکه چې د شريعت په رڼا کې يې د مکان سره توپير او منافات وخوړ ، يا د مثال په توګه که يو سړي وغواړي چې طواف وکړي او په مطاف کې ګڼه ګوڼه وي ، د طواف کولو هېڅ چاره نه وي ، او بهر ووځي او له ټول مسجد څخه طواف وکړي ، نو دا طواف يې هم صحيح او قابل قبول نه دی ، په دې معنی چې طواف له مسجد څخه نه بلکې له بيت الله څخه جواز لري ، ځکه خو الله پاك ابراهيم عليه السلام ته وايي:

﴿... وَطَهِّرۡ بَيۡتِيَ لِلطَّآئِفِينَ ...٢٦﴾ [الحج: 26]

{او د طواف کونکو لپاره زما کور پاك کړه.} (حج 26)

د تيرې خبرې پايله په دې تماميري چې هېڅکله عمل تر هغه نيك او صالحه کېدای نه شي چې تر څو ورپکې دوه شرطونه شتون ونه لري.

1– اخلاص

۲ – متابعت او متابعت هم هله په عمل کې موجودیږي چې تېر شېږ امور ورپکې ځای په ځای شي.

هغه بدعتیان چې په دغې رنګارنګ بدعتونو اخته دي که په رښتیا هم د خېر اراده او نېکې هیلي لري زه ورته دا توصیه کوم چې د سلفو صالحینو له طریقې او منهج پرته په بل هېڅ دین ته منسوبو منهجونو کې خیر او فائده نشته.

محترمو! د نبي علیه السلام ټول سنت د ژامو په غاښونو کلك ونیسئ د سلفو صالحینو لارې او طریقې خپلې کړئ بیا ځان ته وګورئ چې ایا دغه متابعت تاسو ته کوم ډول ستړیاوې یا ستونزه ورسوله ؟؟

زه دلته یوې خبرېته اشاره کول غواړم خو لومړی په الله پاك باندې د ټولو هغې څه نه پناه غواړم چې زه په لاعلمی سره خبره وکړم زه وایم:چې په بدعاتو منګولې لګونکي ټول خلك په هغې اعمالوکې چې د نبي علیه السلام څخه یې شرعیت او سنیّت څرګند ثبوت نه لري زیات تقصیر او کوتاهي کونکي دي بیا چې کله د خپلو بدعاتو د انجامولو څخه وزګار شي نو خپل ټول بدعات په اسلامي دائره کې د ثابته سنتو سره مقارنه کوي اوهمدغه په زړونو باندې د بدعتونو ښکاره اثر او علامه ده یواځې دا هم نه بلکې د زړونو نه په دین باندې ډېر زیات بد او ستونزمن اثر هم لري هغه داسې چې څوك هم د بدعاتو لړې پیل کړي نو د اسلام څخه یې د دغې رواج کړي بدعتونو په اندازه د اسلام زیاته برخه له منځه یوړه او دا خبره ګردو سلفو صالحینو په خپلو اقوالو کې تایید کړېده.

او دا خبره ګردو سلفو صالحينو په خپلو اقوالو کې تاييد کړېدهاو چې کله انسان خپل ځان د شارع نه بلکې د تابع په صفت وپيژني نو د الله پاك په وړاندې به تل تر تله د خشوع او خضوع په مبارکه جامه ملبوس وي ، ان چې د نبي صلى الله عليه وسلم په بشپړه توګه پيروکار جوړ شي

زه ټولو مسلمانانو ته د دې توصيه کوم چې ټول هغه بدعتونه چې تاسو وربانديې د نېك عمل ګمان کوئ که دغه بدعتونه د الله د ذات اړوند وي او که د هغه د نومونو اوصفتونو اړوند وي که دغه بدعتونه د نبي عليه السلام د تعظيم او لوړ منزلت پورې رابطه لري اوکه نه بايد دغه انسان له الله پاك څخه وډارېږي او له دغې بدعت څخه لاس په سر شي او د خپل منهج بنياد دې د بدعت پرځاى اتباع وګرځويد شرك پر ځاى دې اخلاص ، د بدعت پرځاى دې سنت او د شيطان پر ځاى دې د الله پاك رضا دخپلو عملونو بنستيز هدف وګرځوي بيا دې خپل دغه نوى حالت د مخکني طرز زندګى پرتله کړي چې د دې زړه ته څومره سلامتيا ، سکون او ارام حاصل شو.

په پاى کې له ا لله پاك څخه سوال او زاري کوم چې مونږ د سمې لارې ښونکي ، مصلحين ، او نيك پيشوايان جوړ کړې او زمونږ زړونه د ايمان په رڼا روښانه او مونږ باندې زمونږ حاصل کړى علم وبال ونه ګرځوي . الله پاك دې مونږ ته د خپلو مؤمنو بندګانو سمه نيغه لاره راوښايي الله پاك دې مونږ د خپلو اولياوو او متقيانو بندګانو له جملې څخه و ګرځوي. وصلى الله وسلم على خيرخلقه محمد وعلى اله وصحبه اجمعين